

Марина Ковбатюк, к.е.н., професор

(завідувач каф. «Теоретична та прикладна економіка», Державний університет інфраструктури та технологій)

ORCID ID 0000-0002-1149-6537

Вікторія Шкляр, к.е.н., доцент

(доцент каф. «Теоретична та прикладна економіка», Державний університет інфраструктури та технологій)

ORCID ID 0000-0003-2651-0319

ГЛОБАЛЬНА КОНКУРЕНЦІЯ ЯК СТИМУЛ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Процеси інноваційного розвитку підприємств відображають сучасні тенденції розвитку світової економіки. З одного боку, інновації сприяють зближенню економік різних країн, з іншого – загострюють міжнародну конкуренцію між ними. У світі формується глобальний інноваційний простір, що визначає стратегії розвитку як інноваційних процесів, так і глобалізованої економіки в цілому. Інноваційний розвиток є невід’ємною частиною соціально-економічного розвитку, що задовольняє потреби споживачів, виступає головним фактором конкурентоздатності економіки та удосконалення інституційного середовища. Саме на ньому базується удосконалення стратегій економічного розвитку, що передбачає чітке спрямування конкурентної політики на створення сприятливих умов для інноваційної діяльності підприємств.

В статті визначено взаємозв’язок між конкуренцією, інноваціями та конкурентоздатністю, які характеризують сучасний стан економічного зростання в умовах глобалізації. Сформовано пріоритети розвитку економічної конкуренції в інноваційній економіці та напрями впливу глобалізації на інноваційний процес. Високий рівень конкуренції в умовах глобалізації забезпечується шляхом розробок, фінансування та використання інновацій. Впровадження інновацій стимулює підвищення рівня конкурентоздатності продукції чи послуг, їх просування на внутрішньому та зовнішніх ринках, а також забезпечує мотивацію подальшого інноваційного розвитку в країні. З кожним роком рівень міжнародної конкуренції на глобальних ринках стає більш жорсткішим за рахунок новітніх розробок високотехнологічної продукції і породжує незворотній процес глобальної інноваційної інтеграції.

Оскільки інноваційна діяльність є єдиним гарантованим засобом, який дозволить українським підприємствам вистояти в конкурентній боротьбі та посилити свої позиції на міжнародному ринку, сформована модель взаємозв’язку інноваційного розвитку підприємства та його конкурентоздатності в умовах глобальної конкуренції. Взаємозв’язок між конкурентоздатністю та інноваційною діяльністю підприємства характеризується наступною умовою: чим радикальніше інновація, тим унікальнішими є конкурентні переваги підприємства, які дозволяють йому на певний час долати конкуренцію.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційний розвиток, конкуренція, конкурентоздатність, глобальна конкуренція.

© Ковбатюк М.В., Шкляр В.В., 2020

Постановка проблеми. Глобалізаційні процеси набувають нових форм під впливом інноваційного розвитку, що підвищує конкурентні переваги країн та інтегрує їх у глобальну інноваційну сферу. Основними тенденціями розширення глобальних інноваційних мереж є трансфер знань, тобто технологічне співробітництво та обмін знаннями, що дозволяє підвищити мобільність кваліфікованих фахівців, впровадження нових бізнес-моделей і стратегій управління. Інноваційні технології обумовлюють сам процес глобалізації виступаючи як фактором конкурентоздатності, так і фактором інтеграційних процесів на регіональному і світовому рівні. Масштаби та інтенсивність інноваційних процесів посилюють міжнародну конкуренцію, напряду впливають на швидкість зростання економічної ефективності країн світу та посилюють відмінності у їх технологічному розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку інноваційних технологій та дослідження їх впливу на рівень конкурентоздатності економіки в умовах глобалізаційних процесів розглядається багатьма науковцями, а саме З.О. Адаманова, О.А. Довгаль, Г.В. Довгаль, М.Й. Ковач, В. Лагутін, Ю. Ясько, О.В. Левківський, А.В. Теркіна, Н.Є. Терьошкіна та інші. Значна увага в наукових працях спрямована на визначення впливу конкуренції на інноваційний розвиток та конкурентоздатність економіки, вивчення тенденцій інноваційної глобалізації, впливу глобалізаційних процесів на інноваційний потенціал економіки, розгляд інновацій як фактору конкурентоздатності економіки та рушія глобальної конкуренції, особливостей інноваційного розвитку та формування інноваційних стратегій з метою підвищення конкурентоздатності економіки.

Метою роботи є формування моделі взаємозв'язку інноваційного розвитку підприємства та його конкурентоздатності в умовах глобальної конкуренції.

Викладення основного матеріалу дослідження. Інноваційні процеси, з одного боку, набули найширшого розповсюдження по всьому світі, а з іншого – посилилася міжнародна конкуренція, яка супроводжується диференціацією темпів зростання різних країн і наростанням нерівності в їхньому технологічному розвитку. Одночасно йшов процес суттєвої лібералізації міжнародної торгівлі та науково-технічного обміну під керівництвом Світової організації торгівлі, яка сьогодні визначає стратегію глобального економічного розвитку. Все це разом перетворило інноваційні процеси в світовій економіці на чинник поглиблення економічної інтеграції, на двигун загострення міжнародної конкуренції, а також необхідну умову повноцінного виходу підприємств і країн на глобальні ринки [2].

У зв'язку з цим все більш очевидними стають кроки щодо формування глобального інноваційного простору, основу якого складає технологічне партнерство цивілізацій. Найважливішу роль у цих процесах відіграє міжнародне поширення технологій, які з'являються в окремих країнах, що стимулюється бажанням компаній вийти на світові ринки, закріпитися на них й отримати при цьому конкурентні переваги. Більш того, інноваційний розвиток є способом компаній «гри на випередження», тобто їх заявкою на статус вже не локального, а глобального інноватора. Формами реалізації цього процесу є експорт інноваційної продукції, продаж ліцензій і патентів, організація виробництва інноваційної продукції за межами країни, в якій були розроблені відповідні технології [8]. Для досягнення цього компаніям-інноваторам з інших країн доводиться долати опір національних виробників. Однак міжнародний досвід свідчить, що більш тісна співпраця експортерів та імпортерів інновацій на міждержавному рівні та інтеграція їхніх ринків у цілому полегшують іноземним інноваційним компаніям діяльність у відповідній країні доти, поки приймаюча економіка не зможе самостійно виробляти продукцію, аналогічну інноваційній, внаслідок чого конкуренція між країнами неминуче загострюється.

Слід зазначити, що міжнародна конкуренція на глобальних ринках високотехнологічної продукції сьогодні має більш жорсткий характер, ніж на традиційних, що враховується при укладанні й реалізації міжнародних інтеграційних проєктів в інноваційній сфері. Однак, незважаючи на природні протиріччя національних інтересів, в сучасному світі процес глобальної інноваційної інтеграції є незворотнім. Основними інструментами транскордонного поширення інновацій є прямі іноземні інвестиції, головними умовами успішності залучення

яких є політична й економічна стабільність, інституційне середовище в країні, що приймає прямі інвестиції з високим інноваційним змістом, а також процес глобального генерування інновацій багатонаціональними підприємствами, які створюють і розвивають дослідницькі підрозділи в різних країнах, фінансують дослідницькі програми по всьому світі.

Таким чином, процеси у галузі інноваційного розвитку мають свою логіку, що відповідає сучасним тенденціям розвитку світової економіки. Інновації, з одного боку, зближують економіки різних країн, а з іншого – призводять до загострення міжнародної конкуренції. У світі формується глобальний інноваційний простір, що визначає стратегії розвитку як інноваційних процесів, так і глобалізованої економіки в цілому [2].

Однією з головних складових соціально-економічного розвитку, що задовольняє потреби споживачів, виступає головним фактором конкурентоздатності економіки та удосконалення інституційного середовища є інноваційний розвиток. Саме його закладають в основу удосконалення стратегій економічного розвитку, що передбачає чітке спрямування конкурентної політики на створення сприятливих умов для інноваційної діяльності. Високий рівень конкуренції в умовах глобалізації забезпечується шляхом розробок, фінансування та використання інновацій.

Головним стимулом інноваційного розвитку має бути дотримання умов добросовісної конкуренції, яка передбачає стимулювання суб'єктів господарювання в розробці та впровадженні нововведень у вигляді продукції та послуг, що мають нові функції, інноваційних продуктів і технологій та новітніх систем прийняття управлінських рішень. З іншого боку, використання інновацій стимулюють підвищення рівня конкурентоздатності продукції чи послуг, їх просування на внутрішньому та зовнішніх ринках, а також забезпечує мотивацію подальшого інноваційного розвитку в країні. У випадку відсутності конкуренції на товарному ринку суб'єкти господарювання не мають стимулів для інноваційного розвитку. Найбільше це притаманне монополізованим ринкам, власники яких не бачать необхідності вкладання коштів в удосконалення виробництва товарів чи послуг, оскільки їх продукція має визначене коло споживачів.

Необхідність дослідження взаємозв'язку між конкуренцією, інноваціями та конкурентоздатністю посилюється в той час, коли економіка переходить до всебічної модернізації. Світовий досвід свідчить, що тільки інноваційний шлях розвитку може забезпечити здорове конкурентне середовища та підвищення конкурентоздатності економіки. Сучасний стан економічного зростання в умовах глобалізації характеризують три явища – конкуренція, інновації та конкурентоздатність, які здійснюють значний взаємовплив один на одного (рис. 1).

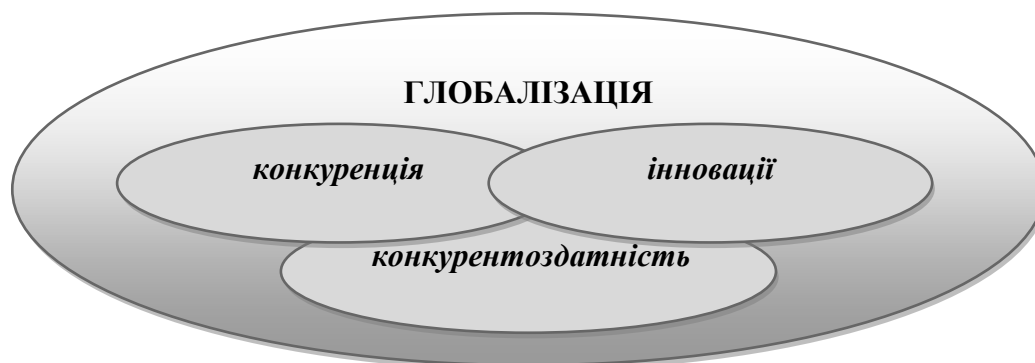

Рис. 1. Взаємозв'язок конкуренції, інновацій та конкурентоспроможності в умовах глобалізації

Джерело: розроблено авторами

В сучасному суспільстві, одним із головних чинників, який стимулює інноваційний розвиток є економічна конкуренція. Економічне зростання країни обумовлює її високий

науково-технологічний потенціал, інноваційні зміни, що забезпечують її конкурентоздатність. Конкурентна стратегія інноваційного розвитку значно розширює можливості конкурентоздатності як окремого підприємства, так і всієї національної економіки.

Чітка спрямованість на реалізацію програми технологічного лідерства на основі формування конкурентного економічного середовища створює необхідні умови для переходу економіки на постіндустріальну інформаційну стадію [4].

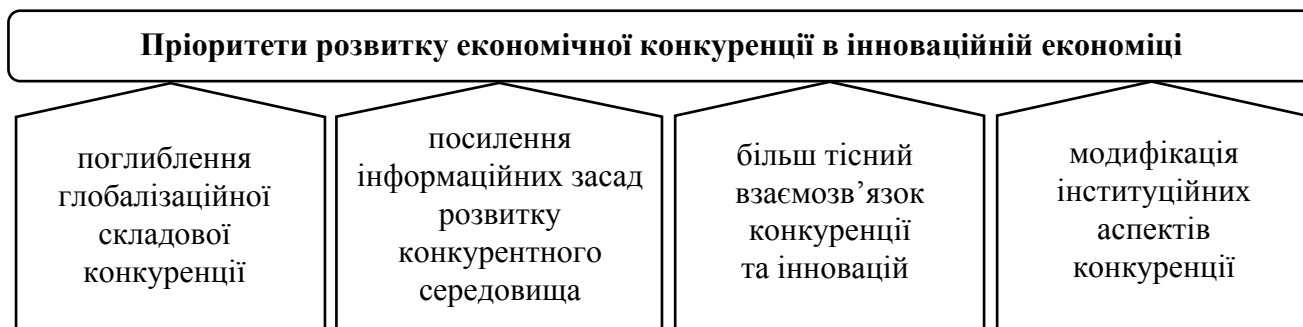

Рис. 2. Пріоритети розвитку економічної конкуренції в інноваційній економіці

Джерело: розроблено за [4]

Новітні технології відіграють фундаментальну роль у сприянні глобалізації. Без літаків, телефонного та супутникового зв'язку, комп'ютерів і телебачення не було б можливим передавати інформацію з одного місця до іншого з інтенсивністю, характерною для сучасного світу. Вони породжують швидкість поширення і передачі знань, яка виявляється значно вищою, ніж в минулому.

Виникнення якісно нового суспільства, заснованого на знаннях, розширення ринків, інтенсивний обмін капіталами, міжнародна торгівля та істотне зростання прямих інвестицій за кордон робить національні економічні системи більш інтегрованими одна з одною. Темпи глобалізації і науково-технічного прогресу є взаємозалежними.

Напрями технологічних та інноваційних наукових розробок визначають глобалізаційні виклики. Глобальні інноваційні мережі поєднують дослідницькі центри державного і приватного підпорядкування. Спільна науково-дослідна робота багатьох країн здійснюється з метою задоволення не лише приватної зацікавленості, але й загальноекономічного і науково-технічного світового розвитку. Значною особливістю інновацій є швидке розповсюдження новітніх технологічних розробок у світовому масштабі й одночасне зниження тривалості виробничого циклу і впровадження технологічних інновацій.

Тьоркіна Г. визначає, що «глобалізація є інноваційним процесом, в основі якого лежать інновації, і який у ході свого становлення трансформує суспільно-культурне середовище» [6]. Тобто, безпосередньо сама глобалізація представляє собою одну з базисних (радикальних) інновацій людства.

Адаманова З. надає комплексну характеристику інноваційної глобалізації – процесу якісного переходу від нинішнього традиційного розуміння інновацій як ключового фактора підвищення міжнародної конкурентоздатності окремих суб'єктів світової економіки (насамперед багатонаціональних підприємств, держав), до перетворення їх на універсальний інструмент дедалі більш гармонійної інтеграції цілей креативної діяльності учасників інноваційного процесу з параметрами стійкого економічного, соціального й екологічного розвитку в інтересах послідовного поліпшення умов життєдіяльності, що вже досягається у країнах – інноваційних лідерах (доступність і висока якість освіти, гнучкий і мобільний

ринок праці із суттєвим зростанням заробітної плати, високі споживчі стандарти, соціальна безконфліктність і екологічна безпека тощо).

Тобто, відповідно до прогресивного сценарію світогосподарського розвитку, якого дотримується автор, інноваційний глобалізм за своїми метою, кількісними і якісними параметрами відповідатиме як глобально-економічним, так і національно-соціальним критеріям розвитку із гармонізацією інтересів нинішнього і майбутнього поколінь людської цивілізації [1, С. 4].

Отже, елементи глобалізації посідають визначальну позицію в ході процесу інноваційного розвитку. Сьогоднішній інноваційний сектор розвивається в умовах відкритої транснаціональної економіки, що відрізняється прозорим ринком, високим рівнем конкуренції, присутністю систем масових комунікацій і підвищенням швидкості розвитку і поширення інновацій. Внаслідок цього процесу кардинальним чином підвищилася інтенсивність стосунків між державами, підприємствами, організаціями у всіх галузях господарської і громадської діяльності.

І хоча інновації є основним рушійним фактором глобалізації, можна виділити наступні основні напрями впливу глобалізації на сам інноваційний процес (рис. 3).

Необхідно також відзначити, що глобалізація створює умови для переходу до VI технологічного укладу, що і буде рушійною силою постіндустріального суспільства, визначаючи конкурентоздатність товарів і послуг на світовому ринку в 20-40 роки XXI століття.

Насправді, основною рушійною силою цих тенденцій і процесів є інновації, розробку і потребу в яких породжує глобалізація.

Результати аналізу процесів глобалізації сфери інновацій дозволяють відзначити, що її необхідно розглядати як інноваційну. Це обумовлено наступними факторами:

- ✓ саме сфера інновацій є об'єктивним чинником, який впливає на економічний і соціальний розвиток більшості країн світу;
- ✓ будь-яка сучасна країна, пов'язана з міжнародними економічними процесами, не може не бути учасником інноваційної глобалізації;
- ✓ інвестиційна привабливість держави напряму залежить від її конкурентоздатності в інноваційній сфері;
- ✓ глобалізація не усуває протиріччя між індустріально розвинутими країнами і країнами, що розвиваються.

Процеси глобалізації та інтеграції визначають наступні задачі держави в напрямку розвитку міжнародних зв'язків в інноваційній сфері:

- ✓ виділення міжнародної складової інноваційної політики;
- ✓ створення загальних умов для взаємодії національної інноваційної системи із закордонними інноваційними системами;
- ✓ розвиток форм і напрямів інтеграції в глобальну інноваційну систему відповідно до реалізації національних інтересів;
- ✓ участь у міждержавній координації національних інноваційних систем;
- ✓ визначення інноваційної стратегії розвитку в умовах реалізації геостратегічних інтересів країни [7].

У сучасних умовах конкурентоздатність країни визначається не стільки забезпеченістю різноманітними ресурсами, скільки ефективністю їх використання в реальному секторі економіки, активними інноваційними процесами, можливістю своєчасно генерувати і впроваджувати нововведення. Саме інновації, пов'язані з високотехнологічним виробництвом, є ключовим фактором, який забезпечує високі позиції економічних суб'єктів в глобальному просторі, сприяє захисту інтересів держави від зовнішніх і внутрішніх загроз.

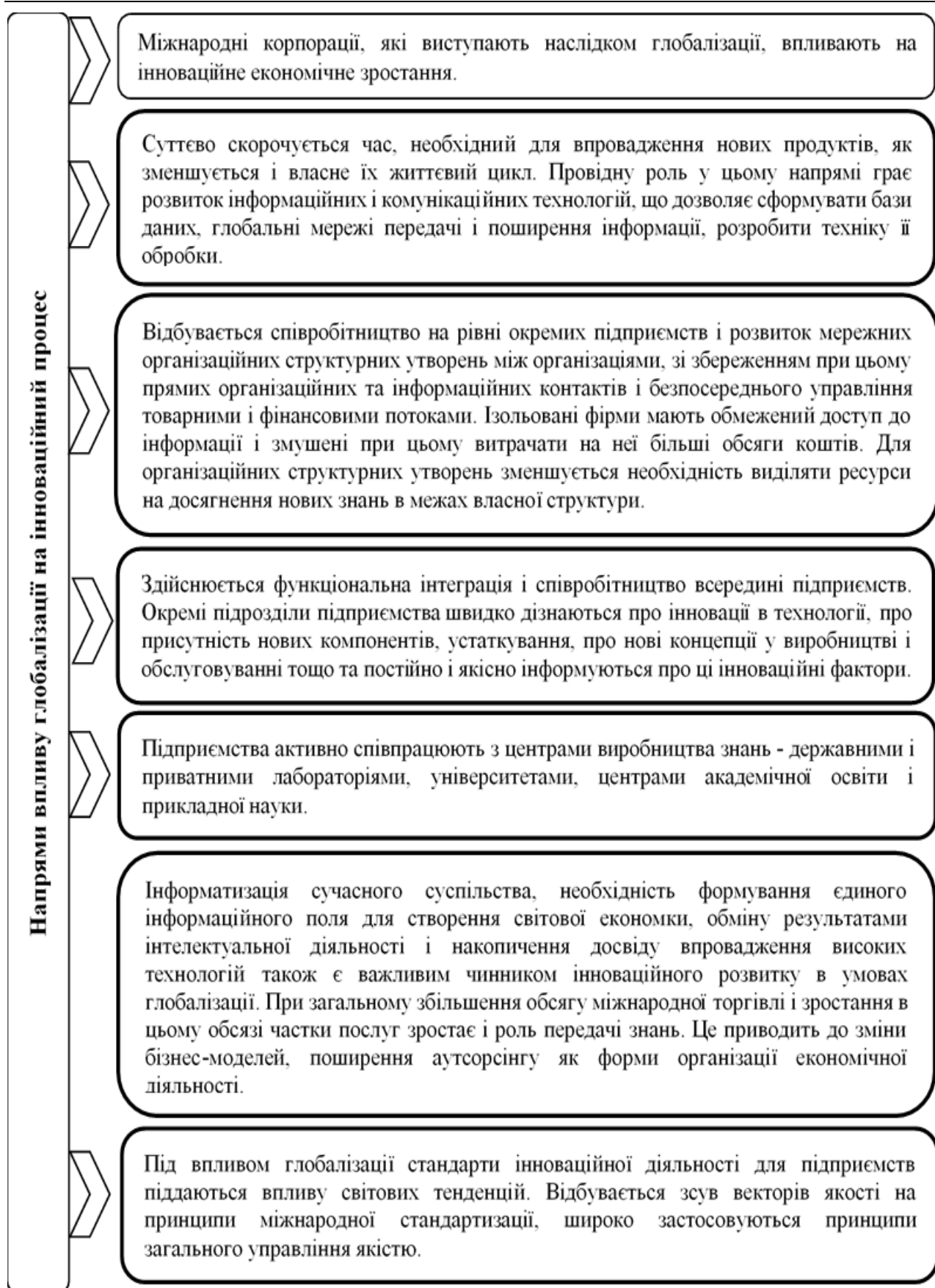

Рис. 3. Напрями впливу глобалізації на інноваційний процес

Джерело: сформовано за [7]

Орієнтація на інноваційну модель економічного розвитку вимагає врахування нових викликів, які виникають внаслідок стрімкого посилення глобалізаційних процесів, що проникли практично в усі сфери господарської діяльності країни та є об'єктивною реальністю сучасності. Саме тому, проблематика глобалізаційного впливу на реалізацію інноваційного потенціалу національної економіки є вкрай актуальною.

Будь-які процеси сучасності доцільно розглядати з врахуванням фактору глобалізації, оскільки вона напряму пов'язана з технологічними розробками та провайдингом інновацій. Світові інноваційні процеси, що відбуваються під впливом світової конкуренції та інтеграції збільшують спектр джерел інновацій за рахунок імпорту високих технологій, міжнародній торгівлі та копіювання технологій, залучення прямих іноземних інвестицій, укладання ліцензійних угод та міжнародній мобільності наукових кадрів.

Конкурентні переваги в світовій економіці мають країни, які базуються на інноваційному типі розвитку, що передбачає фінансове забезпечення науки, техніки та освіти, розробку та використання високотехнологічних виробництв і наукоємних послуг. Тому процеси інноваційної глобалізації розмежовують країни-лідери, де зосереджений інноваційний потенціал та країни-аутсайтери, які залежать від розвинених центрів у глобальному економічному просторі.

Глобалізація створює принципово нове зовнішнє середовище для інноваційної діяльності, вплив якого не враховувати неможливо. У державній інноваційній політиці України недостатньо враховуються глобалізаційні тенденції, їй не вистачає системності. Адаптація інноваційної системи до умов глобалізації і визначення свого місця у світовому інноваційному просторі є важливим пріоритетним завданням для нашої держави в найближчій перспективі. Адже саме інновації є основою підвищення міжнародної конкурентоздатності на глобальних ринках, ефективним засобом завоювання нових сегментів ринку та прискорення економічного зростання країни. У зв'язку з цим держава повинна використати всі можливості, які надає глобалізація, особливо у сфері розвитку міжнародного співробітництва, а також мінімізувати негативні наслідки її впливу [5].

Теорія конкуренції переходить до нової стадії розвитку – інноваційної, коли конкурентні переваги підприємства визначаються його технологічним рівнем, здатністю створювати нові знання та інновації, освоювати та адаптувати їх ззовні.

Ступінь зацікавленості підприємства в інноваціях залежатиме від того, якою мірою останні впливають на конкурентоздатність підприємства. Якщо результат діяльності підприємства (у вигляді прибутку або частки ринку) залежить виключно від доступу до природних ресурсів і дешевої робочої сили, інновації виявляться незатребуваними.

І, навпаки, підприємства, які цілком залежать від рівня інноваційності своїх продуктів (послуг), будуть витратити кошти на дослідження і розробки, пошук «зовнішніх» знань, освоєння сучасних зарубіжних технологій тощо. Така ситуація пояснюється характером інституційного та регуляторного середовища тієї країни, де функціонує підприємство, рівнем стабільності її політичної системи, станом і відкритістю економіки та інтеграцією її у світове господарство [3].

Інноваційна діяльність є єдиним гарантованим засобом, який дозволить українським підприємствам вистояти в конкурентній боротьбі та посилити свої позиції на міжнародному ринку. Взаємозв'язок інноваційного розвитку підприємства та його конкурентоздатності в умовах глобальної конкуренції представлений на рисунку 4.

Висновки. Таким чином, конкуренція нерозривно пов'язана з конкурентоздатністю та інноваційною діяльністю. Конкуренція стимулює суб'єктів економічної діяльності впроваджувати інноваційну складову у власне функціонування з метою вдосконалення продукції чи послуг, зниження собівартості, підвищення навиків персоналу, надійності системи управління, стрімкого темпу зростання рентабельності та частки ринку. Конкурентні переваги є основою забезпечення конкурентоздатності, оскільки вона є результатом, який свідчить про їх наявність.

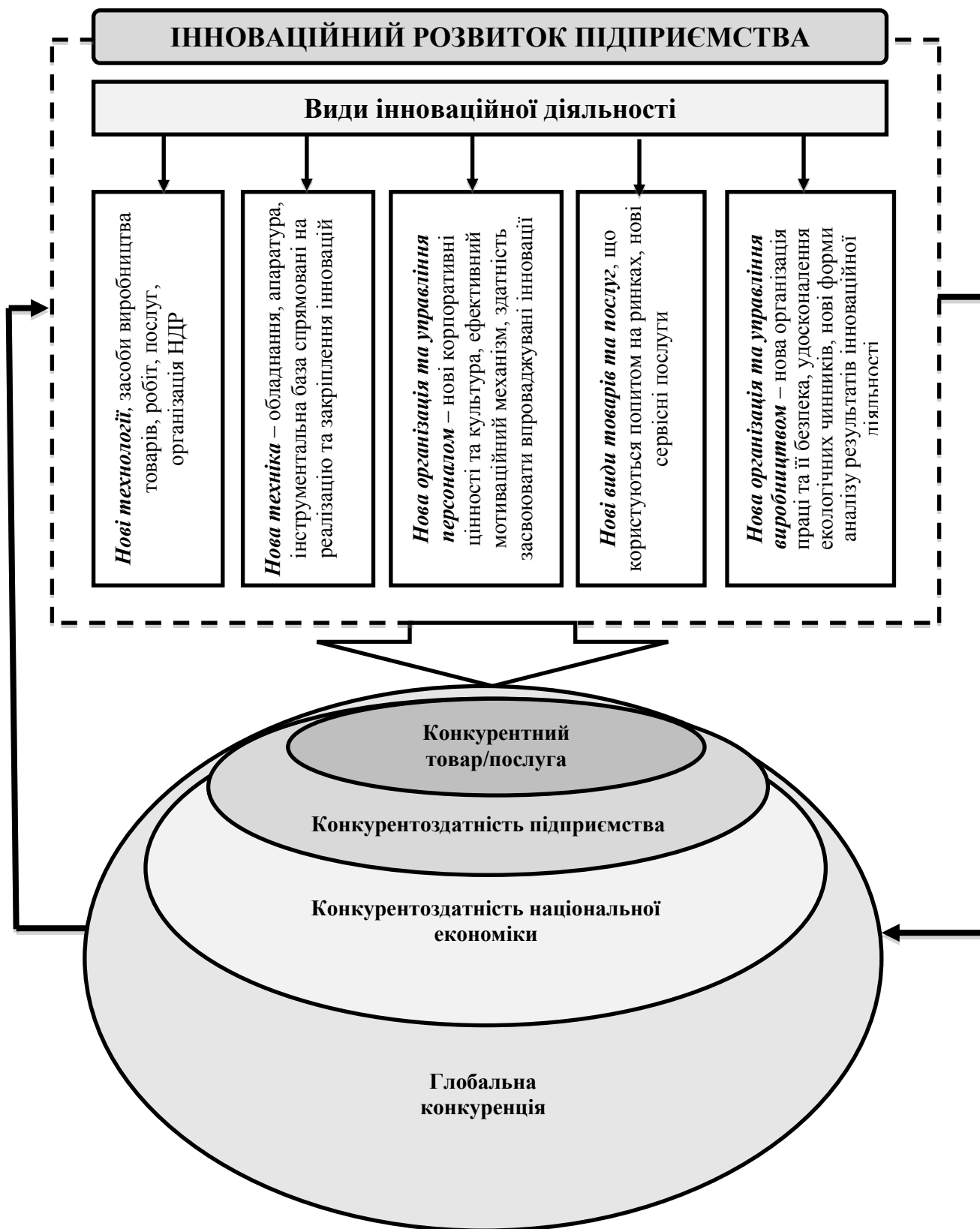

Рис. 4. Взаємозв'язок інноваційної діяльності та конкурентоздатності підприємства в умовах глобальної конкуренції

Джерело: розроблено авторами

Конкурентоздатність, обумовлена інноваційною діяльністю, виступає значущим фактором довгострокового зростання підприємства в умовах жорсткої глобальної конкуренції. Взаємозв'язок між конкурентоздатністю та інноваційною діяльністю характеризується

наступною умовою: чим радикальніше інновація, тим унікальнішими є конкурентні переваги підприємства, які дозволяють йому на певний час долати конкуренцію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адаманова З. О. Інноваційні фактори економічного розвитку в умовах глобалізації: автореф. дис. ... док. екон. наук. 08.05.01. Київ, 2006. 34 с.
2. Довгаль О. А., Довгаль Г. В. Глобальний інноваційний простір: передумови, специфіка й інструменти формування. *Проблеми економіки*. 2017. № 1. С. 15-20.
3. Ковач М. Й. Синергетичний ефект як важливий фактор інноваційного розвитку економіки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2017. Вип. 1 (49). Т.2. С. 84-89.
4. Лагутін В., Ясько Ю. Вплив конкуренції на інноваційний розвиток та конкурентоспроможність економіки. *Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. Серія Економіка*. 2013. №10(151). С. 22-26.
5. Левківський О. В. Вплив глобалізаційних процесів на реалізацію інноваційного потенціалу економіки України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип.19. С. 28-32.
6. Теркина А.В. Глобализация в зеркале инноваций *Представительная власть*. 2006. №4 (70). URL: <http://www.pvlast.ru/archive/index.249.php>.
7. Терьошкіна Н. Є. Інноваційна глобалізація: специфічні риси та тенденції. *Економіка та держава*. 2014. № 6. С. 97-101.
8. Archibugi D., Iammarino S. The Globalization of Technological Innovation: Definition and Evidence. *Review of International Political Economy*. March 2002. №9. URI: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.557.9703=rep1&type=pdf>.

REFERENCES

1. Adamanova, Z.O. (2006) "Innovative factors of economic development in conditions of globalization", Ph.D. Thesis, 08.05.01, KNEU im. Vadyma Getmana, Kyiv, Ukraine.
2. Dovgal, O.A. and Dovhal, G.V. (2017), "Global innovation space: prerequisites, specifics and tools of formation", *Problemy ekonomiky*. № 1. pp. 15-20.
3. Kovach, M. Yi. (2017), "Synergetic effect as an important factor of innovative economic development", *Naukovyi visnyk Uzhgorodskogo universytetu. Seriiia Ekonomika*. Vol. 1 (49). T.2. pp. 84-89.
4. Lagutin, V and Yasko, U. (2013), "Effect of competition on innovate development and competitiveness of economy", *Visnyk KNU im. T. Shevchenka. Seriiia Ekonomika*. №10 (151). pp. 22-26.
5. Levkivskyi, O.V. (2017), "Influence of globalization processes on the implementation of innovation potential of Ukrainian economy", *Globalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. Vol. 19. C. 28-32.
6. Terkina, A.V. (2006), "Globalization in a mirror of innovations", *Predstavitelnaia vlast*, [Online], vol. 4, available at: <http://www.pvlast.ru/archive/index.249.php> (Accessed 15 Sep 2020).
7. Teroshkina, N.Ye. (2014), "Innovative globalization: specific features and trends", *Ekonomika i derzhava*. № 6. pp. 97-101.
8. Archibugi, D. and Iammarino, S. (2002), The Globalization of Technological Innovation: Definition and Evidence. *Review of International Political Economy*. №9. URI: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.557.9703=rep1&type=pdf>.

Марина Ковбатюк, к.э.н., профессор

(заведующая каф. «Теоретическая и прикладная экономика», Государственный университет инфраструктуры и технологий)

Виктория Шкляр, к.э.н, доцент

(доцент каф. «Теоретическая и прикладная экономики», Государственный университет инфраструктуры и технологий)

ГЛОБАЛЬНАЯ КОНКУРЕНЦИЯ КАК СТИМУЛ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Процессы инновационного развития предприятий отражают современные тенденции развития мировой экономики. С одной стороны, инновации способствуют сближению экономик

разных стран, с другой – обостряют международную конкуренцию между ними. В мире формируется глобальное инновационное пространство, которое определяет стратегии развития как инновационных процессов, так и глобализационной экономики в целом.

Инновационное развитие является неотъемлемой частью социально-экономического развития, удовлетворяющее запросы потребителей, выступает главным фактором конкурентоспособности экономики и совершенствования институциональной среды. Именно на нем базируется совершенствование стратегий экономического развития, которое предусматривает четкое направление конкурентной политики на создание благоприятных условий для инновационной деятельности предприятий.

В статье определена взаимосвязь между конкуренцией, инновациями и конкурентоспособностью, характеризующих современное состояние экономического роста в условиях глобализации. Сформированы приоритеты развития экономической конкуренции в инновационной экономике и направления влияния глобализации на инновационный процесс.

Высокий уровень конкуренции в условиях глобализации обеспечивается путем разработки, финансирования и использования инноваций. Внедрение инноваций стимулирует повышение уровня конкурентоспособности продукции или услуг, их продвижение на внутреннем и внешних рынках, а также обеспечивает мотивацию дальнейшего инновационного развития в стране. С каждым годом уровень международной конкуренции на глобальных рынках становится более жестким за счет новейших разработок высокотехнологичной продукции и порождает необратимый процесс глобальной инновационной интеграции.

Поскольку инновационная деятельность является единственным гарантированным средством, которое позволит украинским предприятиям выстоять в конкурентной борьбе и усилить свои позиции на международном рынке, сформирована модель взаимосвязи инновационного развития предприятия и его конкурентоспособности в условиях глобальной конкуренции. Взаимосвязь между конкурентоспособностью и инновационной деятельностью предприятия характеризуется следующим условием: чем радикальнее инновация, тем более уникальными являются конкурентные преимущества предприятия, которые позволяют ему на определенное время преодолевать конкуренцию.

Ключевые слова: инновационная деятельность, инновационное развитие, конкуренция, конкурентоспособность, глобальная конкуренция.

*Maryna Kovbatiuk, Candidate of Sciences (Economics), Professor
(Head of Department of Theoretical and Applied Economics, State University of Infrastructure and Technologies)*

*Viktoriya Shklyar, Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor
(Associate Professor of the Department of Theoretical and Applied Economics, the State University of Infrastructure and Technologies)*

GLOBAL COMPETITION AS AN INCENTIVE FOR THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ACTIVITIES OF ENTERPRISES

The processes of innovative development of enterprises reflect the current trends in the development of the world economy. On the one hand, innovations contribute to the convergence of the economies of different countries, on the other hand, they exacerbate international competition between them. A global innovation space is being formed in the world, which determines the development strategies of both innovation processes and the globalization economy as a whole.

Innovative development is an integral part of socio-economic development that satisfies consumer needs, is the main factor in the competitiveness of the economy and the improvement of the institutional environment. It is on this basis that the improvement of economic development strategies is based, which provides for a clear direction of competition policy to create favorable conditions for innovative activities of enterprises.

The article defines the relationship between competition, innovation and competitiveness, which characterize the current state of economic growth in the context of globalization. The priorities for the

development of economic competition in the innovation economy and the directions of the influence of globalization on the innovation process have been formed.

A high level of competition in the context of globalization is ensured through the development, financing and use of innovations. The introduction of innovations stimulates an increase in the level of competitiveness of products or services, their promotion in the domestic and foreign markets, and also provides motivation for further innovative development in the country. Every year the level of international competition in global markets is becoming more severe due to the latest developments in high-tech products and gives rise to an irreversible process of global innovation integration.

Since innovation is the only guaranteed means that will allow Ukrainian enterprises to withstand the competition and strengthen their positions in the international market, a model has been formed of the relationship between the innovative development of an enterprise and its competitiveness in a global competition. The relationship between the competitiveness and innovation of an enterprise is characterized by the following condition: the more radical the innovation, the more unique are the competitive advantages of the enterprise, which allow it to overcome competition for a certain time.

Keywords: *innovative activity, innovative development, competition, competitiveness, global competition.*